

بودجه سال ۱۳۹۹ از لایحه تا قانون

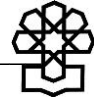
معاونت پژوهش‌های اقتصادی
دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت

کد موضوعی: ۲۳۰
شماره مسلسل: ۱۷۲۵۶
آذرماه ۱۳۹۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	۱. تغییرات در ارقام اصلی بودجه سال ۱۳۹۹
۳	۱-۱. مقایسه اعتبارات ردیف‌های اصلی
۴	۱-۲. مقایسه اعتبارات امور و فصول
۹	۱-۳. مهم‌ترین اقلام افزایش یافته در منابع عمومی در قانون نسبت به لایحه بودجه
۱۰	۱-۴. ملاحظات درباره برخی اقلام در منابع عمومی
۱۲	۲. مهم‌ترین مصوبات مجلس در احکام و تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۹
۱۳	۲-۱. مصوبات درباره صندوق توسعه ملی
۱۴	۲-۲. تکلیف دولت به تحویل نفت بابت تسویه بدهی دولت
۱۴	۲-۳. واگذاری سهام و دارایی‌های دولتی
۱۴	۲-۴. محاسبه و تأدیه بدهی‌های سازمان تأمین اجتماعی
۱۵	۲-۵. مصوبات در حوزه نظام مالیاتی
۱۷	۲-۶. قراردادهای مشارکت عمومی خصوصی
۱۷	۲-۷. تجمیع حساب‌های دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی نزد بانک مرکزی (حساب واحد خزانه)
۱۷	۲-۸. افزایش برداشت از یک دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی سودده
۱۷	۲-۹. سایر مصوبات در خصوص افزایش منابع
۱۸	۲-۱۰. تعیین سازوکار فروش دارایی‌ها در سامانه تدارکات دولت
۱۹	۲-۱۱. ساماندهی سیاست‌های حمایتی با درج اطلاعات همه دستگاه‌های حمایت‌کننده در یک سامانه ملی
۱۹	۲-۱۲. سایر سیاست‌های حمایتی
۱۹	۲-۱۳. مصوبات درباره تسهیلات قرض‌الحسنه
۲۰	۲-۱۴. احکامی برای ایجاد انضباط در عملکرد شرکت‌های دولتی
۲۱	۲-۱۵. احکامی در رابطه با حقوق کارکنان
۲۲	۲-۱۶. تهاتر و تسویه زنجیره‌ای بدهی دولت
۲۲	۲-۱۷. مصوبات در حوزه سلامت
۲۳	۲-۱۸. عدم تعلق سود به حساب دستگاه‌های اجرایی
۲۳	۲-۱۹. مهم‌ترین احکام حذف شده از لایحه بودجه سال ۱۳۹۹
۲۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

بودجه سال ۱۳۹۹ از لایحه تا قانون

چکیده

منابع عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ معادل ۴۸۴۵ هزار میلیارد ریال بود که پس از اعمال تغییرات در مجلس شورای اسلامی افزایش یافته و به رقم ۵۷۱۰ هزار میلیارد ریال رسید. درآمدهای پیش‌بینی شده دولت در سال ۱۳۹۹ از حدود ۲۶۱۰ هزار میلیارد ریال (در لایحه بودجه) پس از اصلاحات مجلس شورای اسلامی به رقم ۲۸۸۷ هزار میلیارد ریال افزایش یافت (۲۷۷ هزار میلیارد ریال افزایش نسبت به رقم لایحه). واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای نیز با ۸۶ هزار میلیارد ریال افزایش معادل ۱۰۷۴ هزار میلیارد ریال مصوب شد. همچنین ردیف واگذاری دارایی‌های مالی از رقم ۱۲۴۷ هزار میلیارد ریال (در لایحه بودجه) به میزان ۵۰۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. شایان ذکر است بخش قابل توجهی از این افزایش (حدود ۴۲۰ هزار میلیارد ریال) به دلیل انعکاس برداشت از صندوق توسعه ملی (که در تبصره «۴» مجوز آن اخذ شد)، در منابع و مصارف قانون بودجه سال ۱۳۹۹ است.

با نگاهی دقیق‌تر به منابع بودجه سال ۱۳۹۹ در بخش منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتاً منابع حاصل از صادرات نفت) می‌توان دریافت که پیش‌بینی منابع در قانون بودجه با همان فروض موجود در لایحه (مبنی بر صادرات ۱ میلیون بشکه و قیمت نفت ۵۰ دلار) برآورد شده است. با توجه به میانگین فروش نفت در یک‌سال گذشته، از این محل بودجه کشور با کسری قابل توجهی همراه خواهد بود. همچنین تحقق منابع حاصل از مولدسازی دارایی‌های دولت به مقدار تعیین شده در قانون بودجه سال ۱۳۹۹، با توجه به عملکرد بسیار پایین ردیف‌های مشابه پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سال‌های گذشته و عدم تغییر قابل توجه در قوانین و ساختارهای مرتبط با موضوع مولدسازی دارایی‌های دولت، دور از انتظار است. مصارف عمومی دولت در مجلس شورای اسلامی حدود ۸۶۵ هزار میلیارد ریال افزایش یافت و معادل ۵۷۱۰ هزار میلیارد ریال به تصویب رسید. اعتبارات هزینه‌ای با افزایشی معادل ۶۸۸ هزار میلیارد ریال نسبت به لایحه بودجه، به رقم ۴۳۶۰ هزار میلیارد ریال رسید. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیز در نتیجه تغییرات اعمال شده در مجلس شورای اسلامی به میزان ۱۷۶ هزار میلیارد ریال افزایش یافت و رقم اعتبارات تملک دارایی‌های مالی بدون تغییر باقی ماند.

در تبصره‌ها نیز تغییراتی در مصوبه مجلس نسبت به لایحه دولت ایجاد شده است که مهم‌ترین آنها عبارتند از:

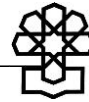
- تکلیف دولت به تحویل نفت بابت تسویه بدهی دولت (بند «و» تبصره «۱»)،
- کاهش سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی و تصویب مجوز برداشت (استقراض) از صندوق توسعه ملی خارج از سقف بودجه (بند «ه» تبصره «۴»)،

- تصویب سازوکار واگذاری سهام و دارایی‌های دولتی (جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲»)،
- پایش و تأدیه بدهی‌های سازمان تأمین اجتماعی (بند «و» تبصره «۲» و جز «۲» بند «و» تبصره «۵»)،
- تهاتر و تسویه زنجیره‌ای بدهی‌های دولت (بند «و» تبصره «۵»)،
- تکلیف سازمان امور مالیاتی به اخذ مالیات از خانه‌های خالی با همکاری شهرداری‌ها (بند «ث» تبصره «۶»)،
- راه‌اندازی سامانه قرارداد الکترونیک تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل (بند «ش» تبصره «۶»)،
- اخذ مالیات از خانه‌های مسکونی و خودروهای گرانقیمت (بند «ت» تبصره «۶»)،
- تجمیع حساب‌های دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی نزد بانک مرکزی (حساب واحد خزانه) (بند «الف» تبصره «۷»)،
- افزایش برداشت از یک‌دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی سودده (بند «د» تبصره «۱۶»)،
- تعیین سازوکار فروش دارایی‌ها در سامانه تدارکات دولت (جزء «۳» بند «د» تبصره «۱۲»)،
- افزایش مبلغ و دوره بازگشت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج (در تبصره «۱۶» بند «الف»)،
- ساماندهی سیاست‌های حمایتی با درج اطلاعات همه دستگاه‌های حمایت‌کننده در یک سامانه ملی (بند «ح» تبصره «۱۷»)،
- افزایش تسهیلات به کمیته امداد و سازمان بهزیستی (بند «ب» تبصره «۱۶»)،
- افزایش حقوق گروه‌های حقوق‌بگیر معادل افزایش ضریب ریالی به میزان پانزده درصد (جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۲»).

مقدمه

با تقدیم لایحه بودجه به مجلس شورای اسلامی فرایند بررسی، اصلاح و تصویب لایحه بودجه آغاز می‌شود. در این فرایند لایحه بودجه دولت در کمیسیون‌های تخصصی و سپس در کمیسیون تلفیق و صحن علنی مجلس بررسی شده و در آن تغییراتی اعمال می‌شود. در نتیجه این فرایند لایحه دولت به قانون بودجه تبدیل شده و بنا به نوع و میزان اصلاحات مجلس شورای اسلامی، قانون بودجه می‌تواند در بخش‌های مختلف، با لایحه تهیه شده توسط دولت متفاوت باشد.

لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در آذرماه ۱۳۹۸ به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در بررسی‌های اولیه در کمیسیون تلفیق تغییراتی در منابع، مصارف و تبصره‌های لایحه صورت گرفت. سپس مصوبه کمیسیون

تلفیق برای رأی گیری نهایی به صحن علنی ارسال شد. پس از رأی نمایندگان به رد کلیات بودجه در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۰۵، بودجه برای انجام اصلاحات به کمیسیون تلفیق بازگشت. پس از بررسی و اصلاحات مجدد در کمیسیون تلفیق حول چند محور اساسی (نظیر حقوق و دستمزد، اوراق دولتی و نفت)، به دلیل شیوع بیماری کرونا و عدم تشکیل جلسات صحن علنی مجلس با مجوز مقام معظم رهبری مصوبه کمیسیون تلفیق به عنوان مصوبه نهایی مجلس به شورای نگهبان ارسال شد. در این مرحله نیز سند بودجه کشور مجدداً با تغییراتی همراه شد.

در این گزارش تغییرات عمده قانون بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به لایحه دولت به صورت مختصر مورد بررسی قرار گرفته است. همچنین مهم ترین تبصره های اضافه شده به لایحه بودجه در کمیسیون تلفیق ارائه شده است.

۱. تغییرات در ارقام اصلی بودجه سال ۱۳۹۹

۱-۱. مقایسه اعتبارات ردیف های اصلی

در جدول ۱ ردیف های اصلی قانون بودجه سال ۱۳۹۹ با لایحه دولت مقایسه شده است.

جدول ۱. تغییرات قانون بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به لایحه (هزار میلیارد ریال)

منابع	قانون سال ۱۳۹۸	لایحه سال ۱۳۹۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	میزان افزایش نسبت به لایحه	مصارف	قانون سال ۱۳۹۸	لایحه سال ۱۳۹۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	میزان افزایش نسبت به لایحه
درآمدها	۲۳۹۰	۲۶۱۰	۲۸۸۷	۲۷۷	هزینه ها	۳۵۲۳/۷	۳۶۷۲	۴۳۶۰	۶۸۸
واگذاری دارایی های سرمایه ای	۱۵۸۵	۹۸۸	۱۰۷۴	۸۶	تملك دارایی های سرمایه ای	۶۶۸/۶	۷۰۳	۸۷۹	۱۷۶
واگذاری دارایی های مالی	۵۱۰	۱۲۴۷	۱۷۴۷	۵۰۰ ^۱	تملك دارایی های مالی	۲۹۳/۵	۴۷۰	۴۷۰	۰
جمع منابع عمومی دولت	۴۴۸۵	۴۸۴۵	۵۷۱۰	۸۶۵	جمع مصارف عمومی دولت	۴۴۸۵/۸	۴۸۴۵	۵۷۱۰	۸۶۵

مأخذ: لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹.

در جدول ۲ سهم ردیف های اصلی ذیل منابع و مصارف بودجه در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ ارائه شده است.

۱. بخش قابل توجهی از این افزایش (حدود ۴۲۰ هزار میلیارد ریال) به دلیل انعکاس برداشت از صندوق توسعه ملی که در تبصره (۴) مجوز آن اخذ شده، در منابع و مصارف قانون بودجه ۱۳۹۹ است.

جدول ۲. سهم ردیف‌های اصلی ذیل منابع و مصارف لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (درصد)

قانون بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	اجزای مصارف عمومی	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	اجزای منابع عمومی (درصد)
۷۶	۷۶	هزینه‌ها	۵۰	۵۴	درآمدها
۱۶	۱۴	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۱۹	۲۰	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۸	۱۰	تملك دارایی‌های مالی	۳۱	۲۶	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۰۰	۱۰۰	جمع مصارف عمومی دولت	۱۰۰	۱۰۰	جمع منابع عمومی دولت

مأخذ: محاسبات تحقیق.

در جدول ۳ ارقام اصلی منابع بودجه سال ۱۳۹۹ در لایحه و قانون بودجه با یکدیگر مقایسه شده است.

جدول ۳. اقلام اصلی منابع عمومی دولت در لایحه بودجه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ (هزار میلیارد ریال)

عنوان	لایحه بودجه ۱۳۹۹	قانون بودجه ۱۳۹۹	میزان افزایش	درصد افزایش
درآمدهای مالیاتی (سازمان مالیات)	۱۷۵۰	۱۷۹۸	۴۸	۳
حقوق ورودی	۲۰۰	۲۴۸	۴۸	۲۴
مجموع درآمدهای مالیاتی	۱۹۵۰	۲۰۴۶	۹۶	۵
سایر درآمدها	۶۶۰	۸۴۱	۱۸۱	۲۷
مجموع درآمدها	۲۶۱۰	۲۸۸۷	۲۷۷	۱۱
منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی با در نظر گرفتن سهم ۳۶ درصد برای صندوق توسعه ملی	۴۸۲	۵۶۹	۸۶	۱۸
سایر منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای ^۳	۴۹۵	۴۹۵	۰	۰
مجموع منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۹۸۸	۱۰۷۴	۸۶	۹
منابع حاصل از فروش و واگذاری انواع اوراق مالی اسلامی	۸۰۰	۸۸۰	۸۰	۱۰
استقراض از صندوق توسعه ملی ^۴	۳۰۲	۷۲۱	۴۱۹	۱۳۹
سایر	۱۴۵	۱۴۶	۱	۱
مجموع منابع واگذاری دارایی‌های مالی	۱۲۴۷	۱۷۴۷	۵۰۰	۴۰
جمع منابع عمومی دولت	۴۸۴۵	۵۷۱۰	۸۶۵	۱۸

۲-۱. مقایسه اعتبارات امور و فصول

در جدول ۴ میزان رشد اعتبارات هزینه‌ای و تملك دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مقایسه شده است. بر این اساس بیشترین میزان رشد اعتبارات هزینه‌ای به ترتیب در امور دفاعی و امنیتی با ۵۷/۴ درصد (اکثراً مربوط به انعکاس اعتبارات اختصاص یافته در تبصره «۴»

۱. ۱۰۰ هزار میلیارد ریال از افزایش مربوط به افزایش برداشت از شرکت‌های دولتی از ۱ درصد به ۲ درصد است.
 ۲. موضوع بند «و» تبصره «۱» (واگذاری نفت خام برای پرداخت بدهی‌ها و تکالیف قانون بودجه سال ۱۳۹۹).
 ۳. (۸ هزار میلیارد تومان از این منابع از جنس واگذاری اوراق به پشتوانه دارایی).
 ۴. افزایش استقراض از صندوق توسعه ملی نتیجه انعکاس برداشت ۲۷۹۵ میلیون یورو از صندوق توسعه در بند «ه» تبصره «۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ است که در لایحه دولت در جداول بودجه منعکس نشده بود.

لایحه در منابع و مصارف قانون بودجه سال ۱۳۹۹، قضایی با حدود ۲۵ درصد و فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری با ۱۵/۴ درصد است.

بیشترین میزان رشد در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیز به‌ترتیب برای امور قضایی با ۳۵ درصد، آموزش و پژوهش با ۲۶/۲ درصد و مسکن، عمران شهری و روستایی با ۱۴ درصد است.

جدول ۴. مقایسه اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

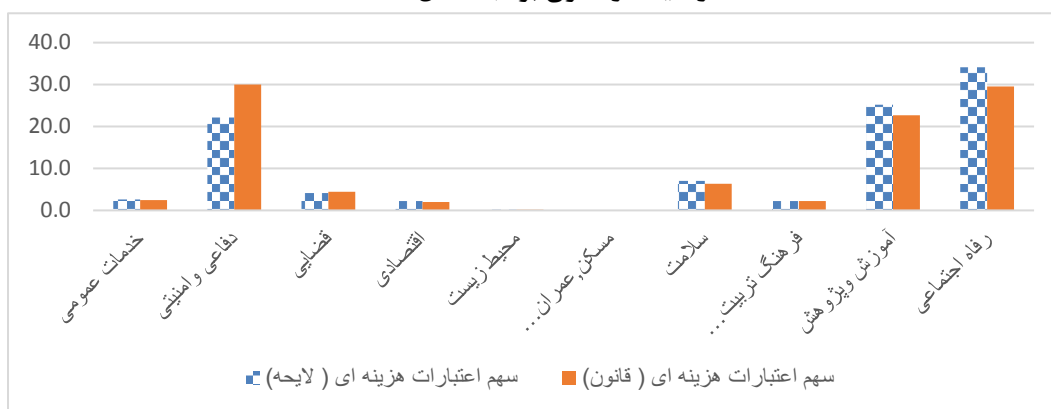
امور دهگانه در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

در قانون و لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ (میلیون ریال) ردیف	عنوان امور	لایحه (هزار میلیارد ریال)		قانون (هزار میلیارد ریال)		رشد (درصد)
		اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های هزینه‌ای	
۱۰۰۰۰۰۰۰۰	خدمات عمومی	۸۱,۰۸۷,۹۱۶	۲۱,۹۵۶,۳۳۳	۸۱,۴۳۳,۶۴۸	۲۲,۳۷۳,۳۳۳	۹/۱
۱۱۰۰۰۰۰۰۰	دفاعی و امنیتی	۶۹۲,۸۷۶,۱۶۳	۹,۴۶۲,۷۳۷	۱,۰۹۰,۴۲۸,۶۸۱	۹,۷۶۲,۷۳۷	۵۷/۴
۱۲۰۰۰۰۰۰۰	قضایی	۱۳۰,۰۶۵,۳۳۶	۱۶,۶۹۰,۳۱۲	۱۶۲,۲۹۰,۰۳۲	۲۲,۵۲۶,۷۹۱	۲۴/۸
۱۳۰۰۰۰۰۰۰	اقتصادی	۶۹,۴۰۷,۰۸۱	۲۵۱,۱۶۱,۱۳۵	۷۴,۰۹۴,۰۳۰	۲۵۵,۹۱۹,۷۳۵	۶/۸
۱۴۰۰۰۰۰۰۰	محیط زیست	۶,۴۲۸,۹۷۵	۲,۷۷۲,۸۴۹	۶,۴۲۸,۹۷۵	۲,۸۱۲,۸۴۹	۰/۰
۱۵۰۰۰۰۰۰۰	مسکن، عمران شهری و روستایی	۱,۶۹۸,۷۲۰	۵۳,۹۷۵,۸۳۳	۱,۷۷۹,۱۲۰	۶۱,۵۵۵,۸۳۳	۴/۷
۱۶۰۰۰۰۰۰۰	سلامت	۲۱۹,۷۵۰,۲۵۸	۱۲,۸۱۷,۱۳۵	۲۳۲,۳۰۵,۲۵۳	۱۳,۷۱۷,۱۳۲	۵/۷
۱۷۰۰۰۰۰۰۰	فرهنگ تربیت بدنی و گردشگری	۶۹,۷۴۹,۰۵۳	۲۱,۱۶۹,۴۹۶	۸۰,۴۹۲,۷۴۳	۲۲,۹۳۴,۴۹۶	۱۵/۴
۱۸۰۰۰۰۰۰۰	آموزش و پژوهش	۷۸۱,۵۱۴,۸۳۳	۵۴,۶۴۵,۳۹۵	۸۲۶,۱۹۶,۸۲۰	۶۸,۹۵۷,۳۹۵	۴/۸
۱۹۰۰۰۰۰۰۰	رفاه اجتماعی	۱,۰۶۷,۲۶۱,۶۴۹	۲,۲۵۲,۵۰۱	۱,۰۷۴,۹۴۸,۸۶۳	۲,۳۰۲,۵۰۱	۰/۷
	جمع	۳,۱۲۶,۸۳۹,۹۸۴	۴۴۶,۹۰۳,۷۲۶	۳,۶۳۷,۳۹۸,۱۶۵	۴۸۲,۸۶۲,۸۰۲	۱۶/۳

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۹.

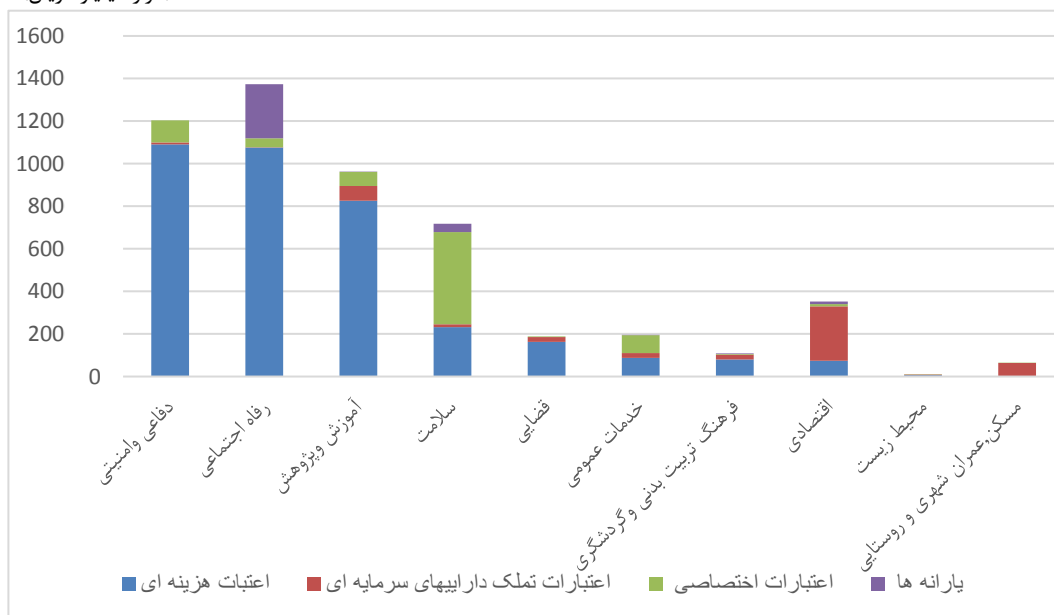
در نمودار ۱ سهم اعتبارات هزینه‌ای هریک از امور از کل اعتبارات هزینه‌ای امور ده‌گانه در لایحه و قانون نشان داده شده است. در این نمودار می‌توان مشاهده کرد که بیشترین تغییر در سهم اعتبارات هزینه‌ای را امور دفاعی و امنیتی داشته و از ۲۲/۲ درصد در لایحه به ۳۰ درصد در قانون رسیده است. دلیل این افزایش، انعکاس تبصره «۴» ماده واحد بودجه در سرجمع اعتبارات بودجه در مجلس شورای اسلامی بود. به عبارت دیگر بخشی از بودجه دفاعی که از محل تبصره «۴» پرداخت می‌شد و در لایحه در سرجمع مصارف گزارش نشده بود، در نتیجه تغییرات مجلس در سرجمع اعتبارات انعکاس یافته است. همچنین حدود ۵ واحد درصد از سهم اعتبارات هزینه‌ای رفاه اجتماعی در قانون بودجه نسبت به لایحه کاهش یافته است.

نمودار ۱. مقایسه سهم اعتبارات هزینه‌ای امور از کل اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌ها در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹

در نمودار ۲ اعتبارات هزینه‌ای، اختصاصی، یارانه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به تفکیک مقایسه شده است.

نمودار ۲. مقایسه اعتبارات هزینه‌ای، اختصاصی، یارانه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در امور ده‌گانه (هزار میلیارد ریال)

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۹.

در نمودار ۲ می‌توان مشاهده کرد که امور رفاه اجتماعی، دفاعی و امنیتی و آموزش و پژوهش بیشترین سهم و در مجموع ۶۸ درصد اعتبارات مجموع امور را به خود اختصاص داده‌اند. بیشترین سهم از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیز به ترتیب مربوط به امور اقتصادی، آموزش و پژوهش و مسکن و شهرسازی است که در مجموع ۸۰ درصد از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را تشکیل می‌دهد.

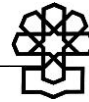

بیشترین درآمد اختصاصی نیز به ترتیب به امور سلامت، دفاع و امنیت و خدمات عمومی تعلق دارد. در یارانه‌ها نیز امور رفاه اجتماعی و سلامت به ترتیب بیشترین اعتبار را به خود اختصاص داده‌اند. با مقایسه رشد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصول در لایحه و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در جدول ۵، می‌توان مشاهده کرد پنج فصلی که بیشترین میزان رشد در اعتبارات هزینه‌ای را داشته‌اند عبارتند از: فصول تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش با ۲۷۵۸ درصد، فصل دفاعی و امنیتی با ۴۱۱ درصد فصل توانبخشی با ۱۲۸ درصد، فصل دفاع با ۷۵ درصد و فصل تحقیق و توسعه قضایی با ۲۷ درصد رشد. پنج فصلی که بیشترین میزان رشد در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای را نیز شاهد بوده به ترتیب فصل آموزش و پرورش عمومی با ۳۶ درصد، فصل قضایی با ۳۵ درصد، اداره امور عمومی با ۲۶ درصد، فصل میراث فرهنگی با ۲۶ درصد و فصل توسعه خدمات شهری و روستایی با ۲۴ درصد رشد می‌باشد. در این میان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای فصل خدمات مالی و مالیاتی نیز برابر با ۱۸ درصد کاهش یافته است.

جدول ۵. مقایسه اعتبارات فصول لایحه و قانون در سال ۱۳۹۹

شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل	لایحه (میلیون ریال)		قانون (میلیون ریال)		رشد(درصد)
		اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	
۱۰۰۱۰۰۰۰۰	فصل قانونگذاری	۶,۹۱۰,۵۷۱	۱,۱۲۵,۱۵۰	۸,۰۳۵,۰۷۱	۱,۳۲۵,۱۵۰	۱۸
۱۰۰۲۰۰۰۰۰	فصل اداره امور عمومی	۳۷,۷۷۰,۴۵۸	۸,۳۴۷,۹۰۴	۴۰,۸۳۵,۴۴۲	۱۰,۵۶۴,۹۰۴	۲۷
۱۰۰۳۰۰۰۰۰	فصل خدمات مالی و مالیاتی	۳۴,۴۵۱,۶۵۳	۱۱,۲۶۰,۶۳۹	۳۷,۱۲۲,۸۱۷	۹,۲۶۰,۶۳۹	-۱۸
۱۰۰۴۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور خدمات عمومی	۱,۹۵۵,۲۳۴	۱,۲۲۲,۶۴۰	۲,۲۰۵,۲۴۸	۱,۲۲۲,۶۴۰	۰
۱۱۰۱۰۰۰۰۰	فصل دفاع	۴۴۱,۴۶۳,۲۸۶	۲,۶۴۸,۳۲۸	۷۷۴,۳۰۴,۶۹۷	۲,۶۴۸,۳۲۸	۷۵
۱۱۰۲۰۰۰۰۰	فصل حفظ نظم و امنیت عمومی	۲۵۰,۱۱۱,۸۹۶	۶,۳۵۴,۴۰۹	۳۰۹,۴۸۱,۳۷۴	۶,۶۵۴,۴۰۹	۵
۱۱۰۳۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور دفاعی و امنیتی	۱,۳۰۰,۹۸۱	۴۶۰,۰۰۰	۶,۶۴۲,۶۱۰	۴۶۰,۰۰۰	۴۱۱
۱۲۰۱۰۰۰۰۰	فصل اداره امور قضایی	۱۲۹,۸۹۳,۰۰۷	۱۶,۶۳۱,۰۱۲	۱۶۲,۰۱۶,۱۶۵	۲۲,۴۶۷,۴۹۱	۳۵
۱۲۰۲۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور قضایی	۱۷۲,۳۲۹	۵۹,۳۰۰	۲۷۳,۸۶۷	۵۹,۳۰۰	۵۹
۱۳۰۱۰۰۰۰۰	فصل انرژی	۴,۴۸۴,۱۲۵	۱۲,۶۴۲,۳۳۲	۴,۴۸۳,۷۷۴	۱۳,۸۷۸,۳۳۲	۱۰
۱۳۰۲۰۰۰۰۰	فصل ارتباطات و فناوری اطلاعات	۷,۹۸۵,۹۱۰	۳۲,۵۹۱,۴۵۶	۸,۰۳۵,۹۱۰	۳۲,۰۹۱,۴۵۶	-۲
۱۳۰۳۰۰۰۰۰	فصل حمل و نقل	۴,۸۹۷,۲۹۲	۱۱۲,۶۷۴,۴۰۱	۴,۹۴۶,۸۹۲	۱۱۴,۱۰۲,۴۰۱	۱
۱۳۰۴۰۰۰۰۰	فصل صنعت و معدن	۶,۳۴۴,۷۸۶	۱۵,۲۲۸,۴۲۶	۶,۸۴۳,۱۲۴	۱۵,۴۶۸,۴۲۶	۲
۱۳۰۵۰۰۰۰۰	فصل بازرگانی	۱۷,۳۴۲,۰۰۴	۱۰,۲۶۰,۹۰۰	۱۹,۷۳۵,۸۸۸	۱۰,۲۶۰,۹۰۰	۰
۱۳۰۶۰۰۰۰۰	فصل کشاورزی و منابع طبیعی	۱۴,۷۰۱,۱۴۰	۲۴,۰۲۷,۲۳۱	۱۴,۸۷۹,۰۹۷	۲۴,۷۲۱,۸۳۱	۳
۱۳۰۷۰۰۰۰۰	فصل منابع آب	۰	۵۱,۴۹۱,۱۰۷	۰	۵۲,۹۵۱,۱۰۷	۳

شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل	لایحه (میلیون ریال)		قانون (میلیون ریال)		رشد(درصد)
		اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای	
۱۳۰۸۰۰۰۰۰۰	فصل روابط کار	۱۰۹۱۱،۶۴۲	۱۳،۳۶۰	۲،۱۵۸،۰۰۰	۱۳،۳۶۰	۱۳
۱۳۰۹۰۰۰۰۰۰	فصل تعاون	۱،۴۱۶،۵۲۲	۰	۱،۶۶۲،۷۰۰	۰	۱۷
۱۳۱۰۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور اقتصادی	۱۰،۳۲۳،۶۶۰	۱،۴۶۵،۹۲۲	۱۱،۳۴۸،۶۴۵	۱،۶۶۵،۹۲۲	۱۰
۱۴۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل کاهش آلودگی	۱،۶۴۶،۰۶۴	۳۷۸،۰۵۰	۱،۶۴۶،۰۶۴	۳۷۸،۰۵۰	۰
۱۴۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل حفاظت از گونه‌های زیستی	۴،۱۰۸،۷۹۷	۱،۹۱۵،۱۹۹	۴،۱۰۸،۷۹۶	۱،۹۵۵،۱۹۹	۰
۱۴۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور محیط زیست	۶۷۴،۱۱۵	۴۷۹،۶۰۰	۶۷۴،۱۱۵	۴۷۹،۶۰۰	۰
۱۵۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل مسکن	۲۸۳،۸۷۳	۱۹۶،۰۰۰	۳۱۴،۲۷۱	۱۹۶،۰۰۰	۱۱
۱۵۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۱،۱۴۴،۶۴۱	۳۰،۰۳۹،۸۳۳	۱،۱۶۴،۶۴۳	۳۷،۲۸۴،۸۳۳	۲
۱۵۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل آب و فاضلاب	۰	۲۲،۸۷۰،۰۰۰	۰	۲۳،۱۰۵،۰۰۰	۰
۱۵۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۲۷۰،۲۰۶	۸۷۰،۰۰۰	۳۰۰،۲۰۶	۸۷۰،۰۰۰	۱۱
۱۶۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل بهداشت	۸۲،۳۷۲،۹۸۶	۱۴۸،۲۴۲	۸۴،۵۵۹،۸۵۶	۱۴۸،۲۴۲	۳
۱۶۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل درمان	۱۳۳۰،۲۸،۶۵۲	۱۲،۵۶۹،۱۴۳	۱۴۳،۳۷۴،۷۷۷	۱۳۰،۴۶۹،۱۴۰	۸
۱۶۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور سلامت	۴،۳۴۸،۶۲۰	۹۹،۷۵۰	۴،۳۷۰،۶۲۰	۹۹،۷۵۰	۱
۱۷۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل دین و مذهب	۱۶،۶۵۰،۳۰۲	۲،۲۰۳،۶۸۰	۲۱،۱۹۶،۹۶۸	۲،۲۰۳،۶۸۰	۲۷
۱۷۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل ورزش و تفریحات	۱۰،۲۵۶،۰۰۹	۵،۸۳۴،۸۴۰	۱۱،۳۸۶،۰۰۹	۵،۸۳۴،۸۴۰	۱۱
۱۷۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل فرهنگ و هنر	۱۵،۶۲۸،۵۷۳	۴،۱۱۴،۱۵۰	۱۷،۵۲۵،۸۱۲	۴،۵۸۹،۱۵۰	۱۲
۱۷۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل میراث فرهنگی	۲،۱۰۸،۹۵۹	۴،۱۲۹،۰۵۶	۲،۲۶۷،۷۶۸	۵،۲۲۹،۰۵۶	۸
۱۷۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل رسانه	۱۹،۹۸۵،۱۳۴	۱،۳۶۸،۳۷۰	۲۳،۰۹۷،۳۸۹	۱،۳۸۸،۳۷۰	۱۶
۱۷۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل گردشگری	۱،۶۹۹،۹۶۵	۳،۳۷۵،۰۰۰	۱،۸۵۰،۹۶۵	۳،۵۴۵،۰۰۰	۹
۱۷۰۷۰۰۰۰۰۰	فصل صنایع دستی	۱،۰۳۶،۶۴۷	۱۰۰،۰۰۰	۱،۱۴۰،۶۴۷	۱۰۰،۰۰۰	۱۰
۱۷۰۸۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور فرهنگ، تربیت بدنی و گردشگری	۲،۳۸۳،۴۶۴	۴۴،۴۰۰	۳،۰۲۷،۱۸۵	۴۴،۴۰۰	۲۷
۱۸۰۱۰۰۰۰۰۰	فصل آموزش و پرورش عمومی	۵۰۳،۷۰۰،۱۲۱	۲۹،۳۴۳،۸۴۴	۵۲۵،۲۶۴،۷۳۵	۳۹،۹۴۳،۸۴۴	۴
۱۸۰۲۰۰۰۰۰۰	فصل آموزش فنی و حرفه‌ای و مهارت‌آموزی	۷۵،۳۹۷،۴۶۸	۳،۲۱۵،۷۰۰	۷۷،۶۰۰،۷۶۰	۳،۳۸۵،۷۰۰	۳
۱۸۰۳۰۰۰۰۰۰	فصل آموزش عالی	۱۶۸،۸۵۶،۳۸۶	۱۸،۳۵۹،۴۶۴	۱۷۹،۳۷۰،۷۰۵	۲۱،۶۰۹،۴۶۴	۶
۱۸۰۴۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های پایه	۱۷،۱۹۳،۵۸۱	۱،۰۶۹،۷۵۰	۱۷،۹۹۷،۰۲۲	۱،۰۶۹،۷۵۰	۵
۱۸۰۵۰۰۰۰۰۰	فصل پژوهش‌های توسعه‌ای	۲۳،۳۴۸،۷۷۷	۲،۶۵۶،۶۳۷	۲۵،۴۳۴،۸۲۰	۲،۹۴۸،۶۳۷	۹
۱۸۰۶۰۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور آموزش و پژوهش	۱۸،۵۰۰	۰	۵۲۸،۷۷۸	۰	۲۷۵۸

شماره طبقه‌بندی	عنوان فصل	لایحه (میلیون ریال)		قانون (میلیون ریال)		رشد(درصد)
		اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک	اعتبارات هزینه‌ای	اعتبارات تملک	
۱۹۰۱۰۰۰۰۰	فصل امداد و نجات	۱,۶۹۰,۷۶۷	۴۵,۰۰۰	۱,۷۴۰,۷۶۷	۴۵,۰۰۰	۳
۱۹۰۲۰۰۰۰۰	فصل بیمه‌های اجتماعی	۱۷۵,۷۹۵,۱۵۰	۱,۱۴۰,۰۰۰	۱۷۸,۴۴۲,۱۵۰	۱,۱۴۰,۰۰۰	۲
۱۹۰۳۰۰۰۰۰	فصل حمایتی	۸۸۶,۷۶۱,۱۹۸	۹۱۹,۱۰۱	۸۸۸,۱۲۹,۱۶۰	۹۶۹,۱۰۱	۰
۱۹۰۴۰۰۰۰۰	فصل توانبخشی	۲۸۱۳,۷۸۱	۱۴۶,۰۰۰	۶,۴۲۳,۷۸۱	۱۴۶,۰۰۰	۱۲۸
۱۹۰۵۰۰۰۰۰	فصل تحقیق و توسعه در امور رفاه اجتماعی	۲۰۰,۷۵۳	۲,۴۰۰	۲۱۳,۰۰۵	۲,۴۰۰	۶
	جمع	۳,۱۲۶,۸۳۹,۹۸۵	۴۴۶,۹۰۳,۷۲۶	۳,۶۳۸,۴۳۸,۱۶۵	۴۸۲,۸۶۲,۸۰۲	۱۶
						۸

۳-۱. مهم‌ترین اقلام افزایش یافته در منابع عمومی در قانون نسبت به لایحه بودجه

در نتیجه مصوبات مجلس شورای اسلامی مبلغ ۸۶۵ هزار میلیارد ریال به سرجمع منابع و مصارف عمومی بودجه افزوده شد. مهم‌ترین ارقام افزوده شده به منابع عبارتند از:^۱

- ۱۵ هزار میلیارد ریال از محل وصول مالیات بنگاه‌های اقتصادی و نهادها و بنیادهای انقلاب،
 - ۳۰ هزار میلیارد ریال از محل مالیات بر مستغلات،
 - ۷ هزار میلیارد ریال از محل مالیات بر واحدهای مسکونی گرانقیمت،
 - ۹ هزار میلیارد ریال از محل مالیات بر انواع خودروهای سواری و وانت و کامیون دارای شماره انتظامی شخصی گرانقیمت،
 - ۶ هزار میلیارد ریال از محل سود سهام شرکتهایی که سهم دولت در آنها کمتر از ۵۰ درصد است،
 - ۱۰۰ هزار میلیارد ریال از محل دو درصد هزینه‌های جاری شرکتهای دولتی،
 - ۱۰ هزار میلیارد ریال از محل جریمه غیبت مشمولان سربازی،
 - ۲۰ هزار میلیارد ریال از محل به‌روزرسانی پرونده‌های تعزیراتی معوق،
 - ۱۰ هزار میلیارد ریال از محل انتشار اوراق مالی-اسلامی برای خرید نردبان الکترونیکی و ماشین آتش‌نشانی،
 - ۱۰ هزار میلیارد ریال از محل انتشار اوراق مالی-اسلامی برای احداث و تکمیل فضاهای آموزشی و پرورشی،
 - ۱۸ هزار میلیارد ریال درآمد موضوع نیم درصد مبلغ مندرج در اسناد،
 - ۸۶ هزار میلیارد ریال منابع موضوع جز «۱» بند «و» تبصره «۱»،
 - ۶۰ هزار میلیارد ریال انتشار اوراق مالی اسلامی
 - ۴۲۰ هزار میلیارد ریال انعکاس مجوز برداشت از صندوق توسعه ملی (در تبصره «۴») در منابع بودجه.
- در جدول ۶ ترازهای بودجه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مقایسه شده است.

۱. گفتنی است که متناظر با ارقام این منابع، تبصره‌هایی نیز در ماده‌واحد به تصویب رسیده‌اند که در بخش ۴ به آنها اشاره خواهد شد.

همان‌طور که مشاهده می‌شود کسری تراز عملیاتی قانون بودجه نسبت به لایحه به میزان ۴۱۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. همچنین تراز سرمایه‌ای بودجه به میزان ۹۰ هزار میلیارد ریال کاهش و مزاد تراز مالی معادل ۵۰۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است.

جدول ۶. ترازهای بودجه‌ای (هزار میلیارد ریال)

عنوان	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۹	تغییرات
تراز عملیاتی	(۱۰۶۳)	(۱۴۷۳)	(۴۱۰)
تراز سرمایه‌ای	۲۸۵	۱۹۵	(۹۰)
تراز مالی	۷۷۷	۱۲۷۷	۵۰۰

مأخذ: محاسبات تحقیق.

اعداد داخل پرانتز نمایشگر میزان کسری هستند.

۴-۱. ملاحظاتی درباره برخی اقلام در منابع عمومی

۱. دو ردیف درآمدی قانون بودجه سال ۱۳۹۹ در رابطه با شرکت‌های دولتی، نسبت به لایحه با افزایش قابل توجهی همراه بود. در نتیجه اصلاحات مجلس شورای اسلامی، ردیف اول تحت عنوان «سود سهام شرکت‌هایی با سهم دولتی کمتر از پنجاه درصد» حدود ۶ هزار میلیارد ریال و ردیف دوم با عنوان «دو درصد هزینه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت» حدود ۱۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافت. در ارتباط با این افزایش نکات زیر قابل بیان است:

- به دلیل عدم شفافیت مقدار سهام دولت در شرکت‌هایی با سهام دولتی زیر ۵۰ درصد، عموماً سود سهام قابل دریافت از این شرکت‌ها در لایحه بودجه کمتر از مقدار واقعی برآورد می‌شود. لذا اقدام مجلس در افزایش این عدد در راستای واقعی‌سازی و افزایش انگیزه دولت برای دریافت سود سهام این شرکت‌ها بوده است.

- از آنجایی که شرکت‌های دولتی دارای ترازنامه مخصوص به خود بوده و ماهیت شرکت دارند، برداشت دولت از سود شناسایی شده توسط این شرکت‌ها و اخذ مالیات از این سود راه صحیح ارتباط مالی دولت و شرکت‌هایش به‌شمار می‌رود. این در حالی است که در قانون بودجه برداشت مستقیم از حساب شرکت‌های دولتی به میزان دو درصد از هزینه این شرکت‌ها پیش‌بینی شده است.

- اساساً دریافت درصدی از هزینه شرکت‌های دولتی سودده، بدون در نظر داشتن نوع هزینه‌های منعکس شده در بودجه این شرکت‌ها، مشخص نیست با چه منطقی انجام می‌شود. نکته تأسفبار اینکه پس از تکرار این رویه ناصواب طی سال‌های گذشته، این یک درصد در متن لایحه دولت نیز به‌عنوان یکی از منابع درآمدی در نظر گرفته شد. در روند بررسی بودجه سال ۱۳۹۹ در مجلس شورای اسلامی نیز، یک درصد هزینه‌های شرکت‌های دولتی (مندرج در لایحه بودجه) به دو درصد افزایش یافت. به نظر می‌رسد

این اقدام عمدتاً با هدف تمهید منابع (صوری) برای فراهم شدن امکان افزایش مصارف صورت گرفته است.

- گفتنی است در برخی از شرکت‌های دولتی سودده، یک درصد هزینه‌های شرکت از کل سود آن شرکت نیز بالاتر است. در رابطه با بانک‌ها و مؤسسات مالی، مبالغی که به‌عنوان سود سپرده توسط بانک‌ها به سپرده‌گذاران پرداخت می‌شود، جزئی از هزینه‌های بانک‌ها محسوب می‌شود و این حکم به آن معنی است که لازم است این مؤسسات دو درصد کل سود پرداخت شده، که درصد زیادی از هزینه‌های این مؤسسات را دربرمی‌گیرد، به این موضوع اختصاص دهند که نمی‌توان منطقی برای آن در نظر گرفت. در مورد شرکت‌هایی مثل شرکت ملی نفت و شرکت پالایش و پخش نیز با توجه به این که بودجه این شرکت‌ها به‌صورت حسابداری بسیار بزرگ‌تر از مبلغ واقعی در قانون بودجه منعکس می‌شود (به‌دلیل انعکاس یارانه‌های پنهان انرژی و سهم دولت از صادرات نفت در منابع و مصارف این شرکت‌ها)^۱، در نظر گرفتن ۲ درصد کلیه هزینه‌ها به‌عنوان منبع درآمدی برای دولت غیرمنطقی به‌نظر می‌رسد.

۲. در نتیجه اصلاحات مجلس شورای اسلامی رقم ۳۰ هزار میلیارد ریال به ردیف درآمدی **مالیات بر مستغلات** افزوده شد. رقم اضافه شده به‌دلیل حکم مربوط به **مالیات بر خانه‌های خالی** در بند الحاقی ۱۱ تبصره «۶» و پیش‌بینی درآمد حاصل از اجرای آن در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ است. شایان ذکر است که قانون مالیات بر خانه‌های خالی پیش از این در ماده (۵۴) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم نیز وجود داشته، ولی اجرایی نشده بود. در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ سازمان امور مالیاتی مکلف شد تا با همکاری شهرداری‌ها، مالیات خانه‌های خالی را اخذ نماید. همچنین بخشی از درآمدهای حاصل از این مجوز به شهرداری‌ها تعلق یافته است.

- اگرچه اجرای قانون مالیات بر خانه‌های خالی می‌تواند با آثار بسیار مثبتی برای کشور همراه باشد، ولی با توجه به نبود اطلاعات کافی و عدم اجرای حکم قانونی در سال‌های گذشته، بیم آن می‌رود که در سال ۱۳۹۹ نیز این حکم اجرایی نشده و لذا درآمد پیش‌بینی شده محقق نشود.

۳. با نگاهی دقیق‌تر به منابع بودجه سال ۱۳۹۹ در بخش منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتاً منابع حاصل از صادرات نفت) می‌توان دریافت که **پیش‌بینی منابع در قانون بودجه با همان فروض موجود در لایحه مبنی بر صادرات ۱ میلیون بشکه و قیمت نفت ۵۰ دلار** برآورد شده است. با توجه به میانگین فروش نفت در یک‌سال گذشته، از این محل بودجه کشور با کسری قابل توجهی همراه خواهد بود. همچنین در نتیجه اتفاقات اخیر در بازار نفت به‌نظر می‌رسد چشم‌انداز میانگین قیمت نفت در قانون بودجه نیز محقق نخواهد شد. این امر می‌تواند به افزایش کسری بودجه ناشی از نفت بیانجامد.

۴. بخش دیگر منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ منابع حاصل از مولدسازی دارایی‌های دولت است. با توجه به عملکرد بسیار پایین ردیف‌های مشابه پیش‌بینی شده در

۱. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور ۷. نقش محاسبات حسابداری در بزرگنمایی ارقام بودجه شرکت‌های دولتی
مسلسل: ۱۶۷۶۸

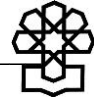
قوانین بودجه سال‌های گذشته (کمتر از ۴ هزار میلیارد ریال) و عدم تغییر قابل توجه در قوانین و ساختارهای مرتبط با مولدسازی دارایی‌های دولت، عملکرد این ردیف که با رشد بسیار زیاد در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ به میزان ۴۹۵ هزار میلیارد ریال تعیین شده است، دور از انتظار است.

۵. هرچند در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مجوزی برای تخصیص ارز با نرخ ترجیحی به دولت داده نشده است و مبنای قانونی تخصیص این میزان ارز به نرخ ارز ترجیحی (۴۲۰۰۰ ریال) از منظر قانون بودجه دارای ابهام است؛ با وجود این در صورتی که در سال ۱۳۹۹ دولت همچنان قصد ادامه سیاست پرداخت ارز ترجیحی برای کالاهای اساسی را داشته باشد، با توجه به محدودیت درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت در این سال، هزینه تأمین ارز ترجیحی مازاد بر درآمدهای نفتی، از بازار نیز به کسری بودجه دولت افزوده خواهد شد. لذا کسری بودجه دولت از این محل بسته به میزان ارز ترجیحی اختصاص داده شده به کالاهای اساسی، افزایش خواهد یافت.

۶. در قانون بودجه سال ۱۳۹۷ میزان برداشت از صندوق توسعه ملی (که در تبصره «۴» مشخص شده و ماهیت استقراض دارد) ذیل ردیف واگذاری دارایی‌های مالی درج شده بود. این اقدام موجب افزایش شفافیت بودجه و نمایش صحیح رقم سرجمع بودجه می‌شد. در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مبلغ برداشت از صندوق (که مجوز آن در تبصره «۴» داده شده و دارای ماهیت قرض است)، نه تنها ذیل ردیف واگذاری دارایی‌های مالی درج نشده، بلکه به‌طور کلی خارج از سقف منابع عمومی قرار گرفت. در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مجدداً برداشت از صندوق توسعه (که در تبصره م ۴» مشخص شده و ماهیت استقراض دارد) ذیل ردیف واگذاری دارایی‌های مالی درج شده است. این اقدام به شفافیت بودجه کمک می‌کند.

۲. مهم‌ترین مصوبات مجلس در احکام و تبصره‌های قانون بودجه سال ۱۳۹۹

اگرچه به‌طور کلی تصویب احکام یا تغییر قوانین دائمی در چارچوب قوانین سالیانه بودجه توصیه نمی‌شود، ولی این رویه طی دهه‌های گذشته به یک روال مرسوم در بودجه‌ریزی ایران تبدیل شده است. البته از این رهگذر در بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مجلس شورای اسلامی، تلاش شد که با توجه به شرایط خاص اقتصادی کشور، سازوکارهایی برای افزایش توان مالیات‌ستانی، شفاف‌سازی و ردیابی مالی مصارف، حفظ قدرت خرید دهک‌های پایین درآمدی کارمندان و بازنشستگان بخش دولتی، ساماندهی بودجه شرکت‌های دولتی و... به تصویب برسد. شایان ذکر است که برخی از این احکام در مرحله تأیید شورای نگهبان (با این استدلال که این احکام ماهیت بودجه‌ای ندارند) از قانون بودجه حذف گردید. در ادامه اهم مصوبات مجلس شورای اسلامی در قالب احکام و تبصره‌ها که همگی توسط مجلس به لایحه دولت افزوده شده ارائه شده است.

۲-۱. مصوبات درباره صندوق توسعه ملی

تعیین کاهش سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای نفتی به عنوان بدهی دولت

• طبق بند «الف» تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، مابه‌التفاوت سهم بیست درصد (۲۰٪) تعیین شده برای صندوق توسعه ملی تا سهم قانونی سی‌وشش درصد (۳۶٪) صندوق از منابع حاصل از خالص صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز، به منزله بدهی دولت و وام تلقی می‌شود و بازپرداخت آن به صندوق با سازوکاری است که هیئت امنای صندوق توسعه ملی مشخص می‌کند.

اجازه برداشت از منابع صندوق توسعه ملی به صورت استقراض

• در بند «ه» تبصره «۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ مجوز برداشت از صندوق توسعه ملی به میزان ۲۷۹۵ میلیون یورو برای تأمین امور مشروح در جدول ذیل این تبصره به تصویب رسیده است. این برداشت ماهیت بدهی داشته و باید بازپرداخت شود. همچنین در این بند عنوان شده است که با اصلاحات ساختاری و نهادی و اجرایی، منابع طرح‌های مذکور در سال آتی باید از محل منابع بودجه عمومی تأمین اعتبار شوند.

• شایسته ذکر است که مبلغ برداشت از صندوق توسعه ملی به موجب این تبصره در لایحه بودجه دولت ۳۴۲۵ میلیون یورو بود که با کاهش ۶۳۰ میلیون یورویی در قانون بودجه، رقم ۲۷۹۵ میلیون یورو مصوب شد.

جدول ۷. عناوین طرح‌های دریافت‌کننده منبع مالی از صندوق توسعه ملی

(جدول تبصره «۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۹)

ردیف	عنوان	مبلغ (میلیون یورو)	قانون بودجه ۱۳۹۹ مبلغ (میلیون یورو)
۱	طرح‌های آبیاری تحت فشار و نوین	۱۵۰	۱۰۰
۲	آبخیزداری و آبخوانداری	۱۵۰	۱۰۰
۳	مقابله با آثار مخرب ریزگردها و تأثیر آن بر شبکه برق	۱۰۰	۲۰
۴	تقویت بنیه دفاعی در اجرای ماده (۱۰۶) قانون برنامه ششم	۲۰۰۰	۲۰۰۰
۵	تجهیزات آزمایشگاهی و کارگاهی دانشگاه‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۵۰	۳۰
۶	طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی	۱۵	۱۵
۷	طرح‌های نوآورانه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری	۷۰	۷۰
۸	سازمان صدا و سیما در اجرای ماده (۹۳) قانون برنامه ششم و توسعه کمی‌وکیفی برنامه‌های تولیدی، پویانمایی، مستند فیلم و سریال	۱۵۰	۱۵۰
۹	طرح‌های آبرسانی روستایی و عشایری و توسعه شبکه‌های آن	۱۵۰	۱۰۰
۱۰	شرکت‌های دانش‌بنیان معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور	۵۰	۳۵
۱۱	کارخانه‌های نوآوری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور	۵۰	۲۵
۱۲	رفع مشکل حاد پسماند	۱۵۰	۰
۱۳	افزایش سرمایه دولت در صندوق ضمانت صادرات	۱۰۰	۱۰۰
۱۳	طرح فاضلاب شهر اهواز	۱۰۰	۵۰
۱۴	حمل‌ونقل ریلی برون‌شهری (ترانزیت)	۱۴۰	۰
	مجموع	۳۴۲۵	۲۷۹۵

مأخذ: قانون بودجه سال ۱۳۹۹.

۲-۲. تکلیف دولت به تحویل نفت بابت تسویه بدهی دولت

• در بند «و» تبصره «۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ دولت مکلف شد تا در صورت درخواست دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط از طریق شرکت ملی نفت تا مبلغ ۹۰۰ هزار میلیارد ریال از خالص بدهی‌های قطعی خود به اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی که در چارچوب قوانین و مقررات تا پایان سال ۱۳۹۸ ایجاد شده و همچنین اجرای تکالیف این قانون از جمله تعهدات مربوط به طرح‌های عمرانی (تملک دارایی‌های سرمایه‌ای) را از محل تحویل نفت خام به این افراد (براساس قیمت بورس انرژی یا قیمت منطقه‌ای) تسویه نماید.

همچنین مقرر شد در صورت تقاضای اشخاص حقیقی، حقوقی، تعاونی و خصوصی دارای انواع اوراق مالی اسلامی با سررسید زودتر از خردادماه سال ۱۴۰۰، تا سقف یکصد و پنجاه هزار میلیارد ریال از طریق تحویل نفت خام صادراتی به این اشخاص به میزان ارزش اسمی اوراق با قیمت بورس انرژی تسویه شود.

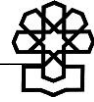
۲-۳. واگذاری سهام و دارایی‌های دولتی

• طبق جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است تمام یا بخشی از سهام و دارایی‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی قوه مجریه و باقیمانده سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی در بنگاه‌های مشمول واگذاری را واگذار نماید. واگذاری سهام در قالب صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس (ETF) مشروط به اینکه تشکیل این صندوق‌ها با مدیریت دولتی برای بلندمدت نباشد و یا عرضه سهام به روش ثبت سفارش مجاز شده است.

• شایان ذکر است که اصل مجوز واگذاری سهام و دارایی‌های دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ وجود داشت و در نتیجه اصلاحات در مجلس شورای اسلامی، سازوکار این واگذاری در بندهای «۱» الی «۴» جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲» تعیین شد.

۲-۴. محاسبه و تأدیه بدهی‌های سازمان تأمین اجتماعی

• براساس بند «و» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ دولت مکلف شد تا جهت رد بدهی خود به سازمان‌های تأمین اجتماعی و تأمین اجتماعی نیروهای مسلح نسبت به تأدیه بدهی در سقف ۵۰۰ هزار میلیارد ریال از طریق ارائه حق امتیاز و واگذاری سهام و حقوق مالکانه، تأمین خوراک و انرژی با قیمت ترجیحی و واگذاری طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری خانه‌های سازمانی اقدام نماید. همچنین سازمان تأمین اجتماعی و تأمین اجتماعی نیروهای مسلح مکلف شدند ۳۰ درصد از منابع این بند را جهت متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران هزینه کنند.

• براساس بند «ر» تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان حسابرسی کشور) مکلف شد تا بدهی‌های دولت به سازمان تأمین اجتماعی را محاسبه و نحوه میزان بازپرداخت بدهی‌های موصوف و تغییرات حساب‌های فی‌مابین دولت و سازمان مزبور را به‌طور مستمر پایش و گزارش آن را هر ۶ ماه یک بار به کمیسیون برنامه و بودجه و کمیسیون بهداشت ارائه نماید.

۵-۲. مصوبات در حوزه نظام مالیاتی

• کاهش پلکان‌های مالیات حقوق

مطابق با جزء «۲» بند «الف» تبصره «۱۲» سقف معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم، در سال ۱۳۹۹ سالیانه به مبلغ ۳۶۰ میلیون ریال تعیین شد. در نتیجه تغییرات این بند در مجلس شورای اسلامی، پلکان‌های مالیاتی از پنج به چهار پله کاهش یافت. در لایحه دولت افرادی که دریافتی آنها بالاتر از ۶ برابر حداقل حقوق معاف از مالیات بود، مشمول نرخ مالیات سالیانه ۳۵ درصد می‌شدند که در نتیجه تغییرات انجام شده در مجلس، این پله مالیاتی حذف و تمامی افراد با دریافتی بالاتر از چهار برابر حداقل حقوق، مشمول نرخ مالیاتی ۲۵ درصد شدند.

• تکلیف سازمان امور مالیاتی به اخذ مالیات از خانه‌های خالی با همکاری شهرداری‌ها

براساس بند «ث» تبصره «۶» سازمان امور مالیاتی کشور مکلف شد تا با همکاری شهرداری‌های سراسر کشور واحدهای مسکونی خالی از سکنه واقع در شهرهای با جمعیت بیش از یکصد هزار نفر در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ را شناسایی و مالیات متعلقه ماده (۵۴) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم را از مالکانی که بیش از یک خانه خالی دارند، اخذ کند. پنجاه درصد (۵۰٪) از درآمد حاصل از این مالیات به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی‌مانده به‌عنوان سهم شهرداری‌ها به حساب شهرداری شهرهای محل اخذ مالیات واریز می‌شود. سازمان امور مالیاتی کشور و وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و نیرو و دیگر وزارتخانه‌های ذی‌ربط این حکم مکلف شدند کلیه اطلاعات لازم جهت شناسایی خانه‌های خالی از سکنه را در اختیار شهرداری‌های کشور قرار دهند.

• راه‌اندازی سامانه قرارداد الکترونیک تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل

در بند «ش» تبصره «۶» (به استناد مواد (۱۰۳) و (۱۶۹) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی) و به‌منظور افزایش درآمدهای مالیاتی دولت از طریق ابطال تمبر مالیاتی، قوه قضائیه مکلف شد ظرف مدت یک ماه پس از تصویب این قانون، سامانه قرارداد الکترونیک تنظیم قرارداد الکترونیکی بین وکیل و موکل را راه‌اندازی کند. از زمان راه‌اندازی این سامانه تمام افراد اعم از مشاوران و وکلای عضو مراکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده و کانون‌های وکلای دادگستری موظف شدند قراردادهای مالی خود با موکل را در این سامانه ثبت و تنظیم نمایند. به موجب این حکم شناسه

(کد) یکتای صادر شده برای هر قرارداد توسط سامانه قرارداد الکترونیک، مبنای شناسایی و کیل در سامانه خدمات قضایی به منظور استخراج اطلاعات مالی مندرج در قرارداد و ابطال تمبر مالیاتی خواهد بود. با متخلفان از اجرای این بند طبق قوانین مربوطه برخورد می‌شود.

• اخذ مالیات از خانه‌های مسکونی و خودروهای گرانبیام

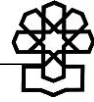
براساس بند «ت» تبصره «۶» قانون بودجه، در سال ۱۳۹۹ واحدهای مسکونی و انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین موجود در کشور به شرح بندهای زیر مشمول مالیات بر دارایی (سالیانه) می‌شوند:

۱. واحدهای مسکونی (با احتساب عرصه و اعیان) با ارزش روز معادل یکصد میلیارد ریال و بیشتر،
۲. انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین دارای شماره انتظامی شخصی، با ارزش هفت میلیارد ریال و بیشتر.

همچنین وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و صنعت، معدن و تجارت، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و شهرداری‌ها موظف شدند امکان دسترسی برخط به اطلاعات مالکیت املاک و نیروی انتظامی اطلاعات مورد نیاز سازمان مالیاتی کشور در حوزه اماکن و خودرو را در اختیار این سازمان قرار دهند. به موجب این بند، کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مکلف شدند مالیات سالیانه مربوط به هر یک از واحدهای مسکونی و خودروهای مشمول تحت تملک خود و افراد تحت تکفل را حداکثر تا پایان بهمن‌ماه ۱۳۹۹ پرداخت نمایند. تعویض پلاک خودروها و ثبت نقل و انتقال املاکی که به موجب این بند برای آنها مالیات وضع گردیده است، قبل از پرداخت بدهی مالیاتی مورد انتقال شامل مالیات بر دارایی، نقل و انتقال قطعی و اجاره ممنوع شد. اخذ مالیات بر خانه‌های خالی مطابق ماده (۵۴) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات و الحاقات بعدی از واحدهای مسکونی مشمول، مانع از اخذ مالیات این بند نیست.

• ثبت و گزارش‌گیری معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی

طبق حکم بند «ص» تبصره «۶» دستگاه‌های اجرایی موظف شدند معافیت‌ها و تخفیفات مالیاتی و گمرکی قانونی را به صورت جمعی - خرجی در حساب‌های مربوط به خود ثبت کنند. دستورالعمل اجرایی این بند توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور پس از تصویب این قانون تهیه و ابلاغ می‌شود. گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور هر ۶ ماه یک بار گزارش این معافیت‌ها و تخفیفات را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه می‌کنند. عملکرد معافیت‌ها و تخفیفات گمرکی به عنوان مالیات بر واردات وصولی گمرک جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. به منظور افزایش شفافیت و پاسخگویی دولت، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است پیش‌بینی میزان معافیت‌های مالیاتی و درصد معافیت هر مورد را در قوانین بودجه سنواتی ثبت کند و در دسترس عموم قرار دهد.

۲-۶. قراردادهای مشارکت عمومی - خصوصی

• در بند «و» تبصره «۸» به منظور تأمین بخشی از کسری منابع مورد نیاز طرح‌های ساماندهی و لایروبی رودخانه‌های در معرض یا مستعد وقوع سیلاب، به شرکت‌های آب منطقه‌ای استان‌ها و سازمان آب و برق خوزستان اجازه داده شد تا بهره‌برداری از مصالح مازاد رودخانه‌ای را در قالب قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی، به پیمانکاران واگذار و منابع حاصله را به ردیف ۲۱۰۳۰۱ واریز کنند و از محل منابع نسبت به اجرای اقدامات پیشگیرانه مرتبط با طرح‌های مذکور و بازسازی و رفع خسارات ناشی از سیلاب اقدام نمایند.

۲-۷. تجمیع حساب‌های دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی نزد بانک مرکزی (حساب واحد خزانه)

• در جزء «۲» بند «الف» تبصره «۷» کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلف شدند کلیه حساب‌های ریالی خود (درآمدی و هزینه‌ای) را صرفاً از طریق خزانه‌داری کل کشور و نزد بانک مرکزی افتتاح کنند. دستگاه‌های یاد شده موظف شدند کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های خود را فقط از طریق حساب‌های افتتاح شده نزد بانک مرکزی انجام دهند. به موجب این بند، نگهداری هرگونه حساب توسط دستگاه‌های مذکور در بانکی غیر از بانک مرکزی در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی است.

۲-۸. افزایش برداشت از یک‌دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی سودده

طبق اصلاحات انجام شده در بند «د» تبصره «۱۶» دولت از طریق خزانه‌داری کل کشور مکلف است ماهیانه معادل دو درصد (این رقم در لایحه بودجه برابر ۱ درصد بود) از یک‌دوازدهم هزینه‌های جاری شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون که سودده می‌باشند (به‌استثنای هزینه‌های استهلاک) را از حساب‌های آنها برداشت و به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل واریز کند.

۲-۹. سایر مصوبات در خصوص افزایش منابع

• در بند «ع» تبصره «۵» به دولت اجازه داده شده است تا مبلغ بیست هزار میلیارد ریال اوراق مالی - اسلامی برای احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور) منتشر کند.

• در جزء «۲» بند «د» تبصره «۵» به وزارت کشور اجازه داده شد تا سقف ده هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین اصل و سود توسط دولت برای خرید نردبان هیدرولیکی و ماشین آتش‌نشانی منتشر کند.

• براساس بند «د» تبصره «۱۰» در سال ۱۳۹۹ تعرفه جرائم رانندگی دو درصد (۰.۲٪) افزایش یافت. مبالغ حاصله به حساب درآمدی ۱۵۰۱۰۱ نزد خزانه داری کل کشور واریز می‌شود. معادل مبلغ واریزی تا سقف دو هزار میلیارد ریال جهت هزینه‌های معلولان شدید و خیلی شدید و ضایعه نخاعی ناشی از

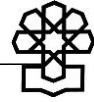
تصادفات رانندگی و پیشگیری از معلولیت در اختیار سازمان بهزیستی قرار می‌گیرد.

- در بند «ز» تبصره «۱۱» دولت مکلف شده است تا اقساط باقی‌مانده جریمه غیبت بیش از هشت سال از خدمت وظیفه عمومی افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۷ متقاضی پرداخت اقساطی این جریمه‌ها بوده و موفق به پرداخت بخشی از اقساط آن در سال ۱۳۹۸ شده‌اند را وصول و به حساب خزانه واریز نماید. افرادی که تا پایان سال ۱۳۹۹ نسبت به تسویه اقساط خود اقدام نکنند مشمول غایب محسوب و به خدمت وظیفه اعزام می‌شوند.
- مطابق با حکم بند «ک» تبصره «۱۱» در سال ۱۳۹۹ علاوه بر حق‌الثبت مندرج در مواد (۱۲۳) و (۱۲۴) اصلاحی قانون ثبت مقرر در ماده (۱۰) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) اصلاحات و الحاقات بعدی معادل نیم درصد مبلغ یاد شده به‌عنوان حق‌الثبت اخذ و درآمد حاصله تا سقف هجده هزار و پانصد میلیارد ریال از محل ردیف‌های اعتباری مربوط بابت اجرای طرح حدنگار (کاداستر) هزینه می‌شود.

- براساس حکم بند «م» تبصره «۱۱» سازمان تعزیرات حکومتی موظف است با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نسبت به شناسایی اموال، دارایی‌ها و وجوه نقدی و سپرده‌های بانکی محکومان تعزیرات حکومتی که احکام آنها صادر و تا پایان سال ۱۳۹۸ به مرحله اجرا درنیامده و معوق باقی‌مانده است، اقدام و پس از وصول، درآمد حاصل را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کند.
- در بند «ز» تبصره «۱۵» کاروران (اپراتورهای) ارائه‌دهنده خدمات مخابراتی، علاوه بر قیمت هر پیامک، مبلغ ده (۱۰) ریال از استفاده‌کنندگان خدمات مزبور دریافت و به حساب درآمد عموم نزد خزانه‌داری کل کشور واریز کنند. درآمد حاصله متناسب با وصول تا سقف هزارمیلیارد ریال جهت اجرای مواد (۵) و (۸) قانون حمایت از حقوق معلولان و ساماندهی کودکان کار و خیابانی اختیار سازمان بهزیستی قرار می‌گیرد.

۱۰-۲. تعیین سازوکار فروش دارایی‌ها در سامانه تدارکات دولت

- طبق اصلاحات انجام شده در جزء «۳» بند «د» تبصره «۱۲» قانون بودجه وزارت اقتصاد اجازه دارد تا سقف چهارصد هزار میلیارد ریال از اموال منقول و غیرمنقول مازاد دولت را از طریق مزایده عمومی در سامانه تدارکات دولت با رعایت قانون تجارت الکترونیک و مقررات تعیین شده در قانون برگزاری مناقصات به نحوی که با مزایده منطبق باشد بفروش برساند. این در حالی است که در مجوز اولیه و در لایحه بودجه شرایط مزایده و تابعیت از قوانین تجارت الکترونیک و مناقصات ذکر نشده بود.
- طبق اصلاحات انجام شده همچنین در صورت عدم خرید از طریق مزایده، اموال موصوف به سایر طلبکاران بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی و پیمانکاران دارای طلب از دستگاه‌های اجرایی به قیمت پایه مزایده واگذار می‌شود.

۱۱-۲. ساماندهی سیاست‌های حمایتی با درج اطلاعات همه دستگاه‌های حمایت‌کننده در یک سامانه ملی

• طبق حکم بند «ح» تبصره «۱۷» کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۹) قانون برنامه ششم توسعه از جمله نهادهای عمومی غیردولتی و بنیادها که به هر شکل از افشار آسیب‌پذیر حمایت می‌کنند، مکلفند تمامی حمایت‌ها و کمک‌های خود را به تفکیک شماره (کد) ملی فرد دریافت‌کننده حمایت، در سامانه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ثبت نمایند. به منظور ساماندهی و کارآمدسازی سیاست‌های حمایتی، اطلاعات سامانه در اختیار تمامی دستگاه‌های فوق قرار می‌گیرد. پس از ثبت اطلاعات، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است امکان استعلام استحقاق‌سنجی افراد دریافت‌کننده حمایت را در اختیار نهادهای حمایت‌کننده قرار دهد. طبق این بند، هرگونه ارائه خدمت به افراد، توسط دستگاه‌های موضوع این بند که در این سامانه ثبت نشود، در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب می‌شود. آن بخش از هزینه‌های مؤسسات خیریه خصوصی که به اشخاص پرداخت می‌شود تنها در صورت ثبت در سامانه مذکور از معافیت‌های مالیاتی برخوردار می‌شوند. همچنین بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی مکلفند تسهیلات قرض‌الحسنه پرداخت شده را به تفکیک شماره (کد) ملی در سامانه مذکور ثبت کنند. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز مکلف است امکان ثبت اطلاعات حمایت‌های انجام شده و همچنین استعلام استحقاق‌سنجی افراد را برای مؤسسات خیریه مردم نهاد نیز فراهم نماید.

۱۲-۲. سایر سیاست‌های حمایتی

• براساس حکم جزء «۴» بند «ب» تبصره «۸»، وزارت راه و شهرسازی مکلف است زمین مورد نیاز برای احداث مدرسه، پاسگاه، پایگاه بسیج، مسجد، مراکز بهداشتی و درمانی، ورزشگاه سایر مراکز اداری و خدماتی مورد نیاز را به صورت رایگان در اختیار دستگاه‌های دولتی ذی‌ربط در طرح‌های مسکن مهر قرار دهد.

• طبق حکم بند «ر» تبصره «۶» مددجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و دهیاری و هزینه‌های انشعابات آب، فاضلاب، برق و گاز برای واحدهای مسکونی اختصاص یافته به آنان براساس الگوی مصرف، فقط برای یک بار معافند.

۱۳-۲. مصوبات درباره تسهیلات قرض‌الحسنه

• افزایش مبلغ و دوره بازگشت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج

براساس اصلاحات صورت گرفته در مجلس، در بند «الف» تبصره «۱۶» مبلغ تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج پرداختی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای هریک از زوج‌ها در سال ۱۳۹۹ پانصد میلیون ریال با دوره بازپرداخت هفت‌ساله با اخذ یک ضامن معتبر و سفته تعیین شد. شایسته ذکر است که در لایحه دولت مبلغ وام پرداختی برابر سیصد میلیون ریال و دوره بازپرداخت پنج‌ساله تعیین شده بود.

• افزایش تسهیلات به کمیته امداد و سازمان بهزیستی

طبق اصلاحات بند «ب» تبصره «۱۶»، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف شد از طریق بانک‌های عامل مبلغ ۸۰ هزار میلیارد ریال از محل منابع سپرده‌های پس‌انداز و جاری قرض‌الحسنه نظام بانکی را به تفکیک ۴۹ هزار میلیارد ریال به کمیته امداد امام خمینی (ره) و ۲۱ هزار میلیارد ریال به سازمان بهزیستی کشور با معرفی دستگاه‌های ذی‌ربط به مددجویان و کارفرمایان طرح‌های اشتغال مددجو با اولویت زنان سرپرست خانوار به صورت تسهیلات قرض‌الحسنه با بازپرداخت هفت‌ساله پرداخت کند. مبلغ ده هزار میلیارد ریال از منابع این بند در اختیار ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) قرار می‌گیرد. ستاد اجرایی معادل این مبلغ به این منابع اضافه می‌کند و برای اشتغال در مناطق محروم هزینه می‌نماید.

• سایر تسهیلات قرض‌الحسنه تکلیفی

طبق بند «و» تبصره «۱۶» قانون بودجه سال ۱۳۹۹ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است از طریق بانک‌های عامل نسبت به پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه برای موارد زیر اقدام نماید:

۱. مبلغ دو هزار میلیارد ریال تسهیلات بلندمدت (حداقل ده‌ساله) برای پرداخت ودیعه مسکن، وام ازدواج و وام ضروری برای هریک از کارکنان و بازنشستگان ناجا از طریق بانک‌های عامل.
۲. مبلغ ده هزار میلیارد ریال از محل منابع عادی بانک‌ها برای پرداخت تسهیلات ساخت یا خرید مسکن تا سقف یک میلیارد ریال برای هر فرد با نرخ سود نه درصد (۰/۹٪) و با ضمانت نیروی انتظامی، مبلغ پنج هزار میلیارد ریال جهت پرداخت به بیماران صعب‌العلاج، سرطانی و زوج‌های نابارور.
۳. مبلغ چهل هزار میلیارد ریال جهت پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه جهیزیه و ازدواج و به فرزندان کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و پرداخت ودیعه مسکن به کارکنان و بازنشستگان.
۴. مبلغ پنج هزار میلیارد ریال جهت توانمندسازی، پرداخت تسهیلات و خرید انشعابات و توسعه تأسیسات خانگی و کارگشایی امور، با پیشنهاد معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم معاون اول رئیس‌جمهور برای پرداخت به متقاضیان روستایی.
۵. مبلغ چهار هزار میلیارد ریال از منابع عادی بانک‌ها برای پرداخت به ده هزار نفر متقاضی ایجاد نیروگاه خورشیدی پنج کیلوواتی.

۱۴-۲. احکامی برای ایجاد انضباط در عملکرد شرکت‌های دولتی

- براساس اصلاحات انجام شده در بند «ج» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹، سازمان برنامه و بودجه کشور موظف شد تا اطلاعات مربوط به کلیه شرکت‌هایی را که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است، به تفکیک میزان سهام، مبلغ سود واریزی و اطلاعات

- عملکردی به صورت مستقل در پیوست ذی ربط لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور درج و ارائه کند.
- براساس جزء «۳» بند «ه» تبصره «۲» تمامی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی مکلف به ارائه صورت‌جلسات تصویب بودجه سال ۱۳۹۹ به سازمان برنامه حداکثر تا پانزدهم خرداد، برگزاری مجامع عمومی برای تصویب صورت‌های مالی سال ۱۳۹۸ حداکثر تا سی‌ویکم شهریورماه ۱۳۹۹ و تأیید صورت‌جلسات مربوط حداکثر تا سی‌ام مهرماه شدند.
 - همچنین در نتیجه اصلاحات مجلس شورای اسلامی هرگونه فعالیت خارج از اساسنامه شرکت‌های دولتی ممنوع شده و مجامع عمومی شرکت‌های دولتی باید از هرگونه تغییر در هزینه‌های پرسنلی و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری اجتناب نمایند.

۱۵-۲. احکامی در رابطه با حقوق کارکنان

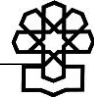
- طبق اصلاحات انجام شده در حکم جزء «۱» بند «الف» تبصره «۱۲» در سال ۱۳۹۹ حداقل حقوق و مزایای مستمر شاغلان، حداقل حقوق بازنشستگان و وظیفه‌بگیران مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و حداقل حقوق کارمندان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و سایر حقوق‌بگیران دستگاه‌های اجرایی و صندوق بازنشستگی وابسته به دستگاه‌های اجرایی، مستمری‌ها و سایر حمایتی‌های متناسب با آنها معادل افزایش ضریب ریالی به میزان پانزده درصد افزایش می‌یابد و تفاوت تطبیق موضوع ماده (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری در حکم حقوق، بدون تغییر باقی می‌ماند. همچنین در این جزء دولت مکلف شده تا از محل اعتبار ردیف ۵۵۰۰۰۰ اقدامات زیر را به ترتیب به عمل آورد:
 - پس از اعمال افزایش ضریب حقوق به میزان پانزده درصد (۱۵٪) برای گروه‌های مختلف حقوق‌بگیر از قبیل هیئت علمی، قضات و کارکنان کشوری و لشگری شاغل در تمام دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه ششم توسعه و همچنین نیروهای مسلح، وزارت اطلاعات و سازمان انرژی اتمی و حقوق بازنشستگان، ترتیبی اتخاذ نماید که با عنوان تفاوت تطبیق موضوع ماده (۷۸) قانون مدیریت خدمات کشوری، مجموع مبلغ مندرج در حکم کارگزینی (برای کارکنان رسمی و پیمانی) و قرارداد ماهیانه (برای کارکنان قرارداد کار معین و کار مشخص و طرحی) به نسبت مدت کارکرد و حکم حقوق بازنشستگان متناسب سنوات خدمت قابل قبول، از ۲۸ میلیون ریال کمتر نباشد.
 - مابقی ردیف مذکور را برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان (متناسب با کارکرد آنان) و حقوق و مزایای کارکنان که مبلغ حکم آنها با لحاظ افزایش‌های قانونی در سال ۱۳۹۸ بین ۲۴ میلیون ریال تا ۵۱ میلیون ریال است، اختصاص دهد.
- طبق حکم بند «ه» تبصره «۱۲» کلیه پرداخت‌های مشابه حقوق و دستمزد مانند حق التدریس، حق الزحمه، ساعتی، حق نظارت و پاداش شوراهای حل اختلاف، هزینه اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود و باید به صورت ماهیانه پرداخت شود.

۱۶-۲. تهاتر و تسویه زنجیره‌ای بدهی دولت

• در جزء «۲» بند «و» تبصره «۵» به دولت اجازه داده شد در صورت درخواست متقاضیان، مطالبات قطعی اشخاص حقیقی حقوقی خصوصی و تعاونی که در چارچوب قوانین و مقررات تا پایان سال ۱۳۹۸ ایجاد شده است و همچنین مطالبات نهادهای عمومی غیردولتی صندوق‌های بازنشستگی، بانک‌ها، قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه خاتم‌الانبیاء، پیمانکاران خصوصی سازمان نوسازی و تجهیز مدارس، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه و وابسته به آنها و نیز شرکت‌های دولتی تابعه وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و شرکت‌های آب و فاضلاب استانی و شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی از دولت که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۶ ایجاد شده است را با بدهی اشخاص یاد شده به بانک مرکزی یا بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است، از طریق تسویه بدهی‌های بانک‌ها و مؤسسات غیربانکی به بانک مرکزی تا سقف سیصد هزار میلیارد ریال به صورت جمعی - خرجی از طریق انتشار اسناد تسویه کند. فرایند اجرایی در جزء‌های «۱-۲» الی «۸-۲» این بند بیان شده است.

۱۷-۲. مصوبات در حوزه سلامت

- طبق حکم جزء «۲» بند «ج» تبصره «۱۷»، سازمان بیمه سلامت ایران از طریق شرکت‌های وابسته مکلف شد ضمن تأمین و تدارک بسترهای الکترونیکی لازم، هنگام مراجعه بیمه‌شدگان موضوع این بند برای دریافت خدمات سلامت، کلیه خدمات اعتبارسنجی بیمه‌ای، بررسی همپوشانی بیمه‌ای و پایش (کنترل) قواعد بیمه‌ای خدمت را به صورت الکترونیکی و از طریق سامانه (سرویس) استحقاق‌سنجی به انجام رساند. هزینه خدمات موضوع این بند به پیشنهاد مجمع عمومی سازمان بیمه سلامت ایران و تصویب هیئت وزیران تعیین و از مراجعه‌کننده (بیمه شده) دریافت می‌شود و هزینه‌های قانونی تبادل اطلاعات و استفاده از داده‌های سایر مراجع از این محل تأمین می‌شود.
- طبق اصلاحات بند «و» تبصره «۱۷» سازمان‌های بیمه‌ای مکلف شدند هزینه دارو و تجهیزات و ملزومات پزشکی را به حساب جداگانه‌ای که دانشگاه اعلام می‌نماید واریز نمایند. تخلف از اجرای این بند در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی می‌شود.
- در بند «ز» تبصره «۱۷» سازمان‌های بیمه‌گر پایه درمان موظفند فقط نسخه‌های الکترونیکی را پذیرش نمایند. این نسخه‌ها دربرگیرنده شماره (کد) ملی و مشخصات فردی بیمار، مشخصات فردی و شماره نظام پزشکی پزشک، شناسه یکتای مرکز ارائه خدمت، نوع و میزان خدمت، زمان ارائه خدمت، شناسه الکترونیکی پرداخت بیمار و شناسه (کد) اختصاص پایانه فروشگاهی و هزینه خدمت به تفکیک سهم بیمه و بیماری است. شورای عالی بیمه مکلف است نسخه الکترونیک را مبتنی بر ضوابط موجود در این بند طراحی و برای

اجرا به تمامی افراد و نهادهای ذکر شده در بند «ج» این تبصره ابلاغ نماید. در صورتی که شورای عالی بیمه ظرف مدت سه ماه اول سال ۱۳۹۹ اقدام به این کار ننماید سازمان‌های بیمه‌گر پایه درمان مکلفند حداکثر ظرف مدت یک‌ماه نسخه الکترونیک را مبتنی بر ضوابط مذکور طراحی کنند.

۱۸-۲. عدم تعلق سود به حساب دستگاه‌های اجرایی

• طبق جزء «۱» بند «ز» تبصره «۱۲» کلیه دستگاه‌های مشمول ماده (۲۹) قانون برنامه ششم مجاز به دریافت سود از حساب‌های بانکی مفتوح در بانک‌های دولتی و غیردولتی نیستند. در اجرای این حکم بانک‌های دولتی و غیردولتی نیز مجاز به پرداخت سود به حساب دستگاه‌های اجرایی نیستند که فاقد قوانین و مقررات برای دریافت سود هستند. از ابتدای سال ۱۳۹۹ سود دریافتی ناشی از سپرده‌های دارای مجوز دستگاه‌های مشمول، به‌عنوان درآمد اختصاصی آن دستگاه محسوب و به حساب متمرکز خزانه وجوه درآمد اختصاصی واریز می‌شود و به‌صورت ۱۰۰ درصد دریافت و طبق قوانین و مقررات مربوطه پرداخت می‌شود.

۱۹-۲. مهم‌ترین احکام حذف شده از لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

- بند «ز» تبصره «۱» لایحه مبنی بر واگذاری قراردادهای توسعه و نگه‌داشت میادین نفتی و گازی در چارچوب شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفتی و گازی به متقاضیان (تغییر سازوکار تعیین سهم شرکت ملی نفت).
- جزء «۲» بند «الف» تبصره «۲» لایحه درباره مجوز بازپرداخت بدهی دولت به بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی از محل واگذاری اموال و دارایی‌های متعلق به دولت و مؤسسات و شرکت‌های دولتی از طریق جدول شماره (۱۸) لایحه.
- بند «ز» تبصره «۵» لایحه مبنی بر تعیین حداقل سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت در اوراق بهادار دولتی معادل ۵۰ درصد.
- جز «۷» بند «ک» تبصره «۵» لایحه مبنی بر صرف ۱۰ درصد مجموع کارمزدهای معاملات ثانویه اوراق بهادار اسلامی برای اصلاح و بهبود سازوکار عرضه اولیه اوراق بهادار اسلامی و تهیه سامانه‌ها و زیرساخت‌ها.
- بند «و» تبصره «۶» لایحه مبنی بر اجازه به سازمان امور مالیاتی برای تعیین مالیات بر ارزش‌افزوده گروه‌هایی از مؤدیان مشمول.
- بند «ح» ماده (۶) لایحه مبنی بر شناسایی درآمدهای سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی به‌عنوان درآمد اختصاصی.
- بند «ع» ماده (۶) لایحه مبنی بر تغییر عبارت «ده برابر» متن تبصره ماده (۱۰۰) قانون مالیات‌های مستقیم برای سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به سی برابر.

- بند «ک» تبصره «۹» لایحه مبنی بر تخلیه فضاهای آموزشی تحت تصرف دستگاه‌های اجرایی مستقر با توجه به نیاز آموزش و پرورش ظرف ۶ ماه.
- بند «م» تبصره «۹» لایحه مبنی بر ممنوعیت پذیرش دانشجوی جدید در مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی وابسته به دستگاه‌های اجرایی.
- بند «ن» تبصره «۹» لایحه مبنی بر ممنوعیت صدور مجوز برای تأسیس مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی جدید برای دستگاه‌های اجرایی در سال ۱۳۹۹.
- بند «۶» تبصره «۱۹» لایحه درباره مجوز برای پرداخت بهای محصول پروژه به میزان تعهدات قراردادهای مشارکتی، از طریق فروش خدمات انرژی و آب و سایر بخش‌های اقتصادی.
- جزء «۳» بند «الف» تبصره «۱۸» لایحه مبنی بر تخصیص ده درصد (۱۰٪) از عوارض ارزش افزوده سهم دهیاری‌ها و روستاهای فاقد دهیاری و مناطق عشایری قانون توسط شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان و براساس سیاست‌های مصوب آن شورا برای اجرای برنامه‌های توسعه اقتصادی و اشتغال‌زایی روستایی.
- بند «د» تبصره «۲۰» لایحه مبنی بر تأمین حداقل ده درصد (۱۰٪) از وظایف ماده (۲۵) قانون برنامه ششم توسعه از طریق واگذاری و خرید خدمات.
- بند «و» تبصره «۲۰» لایحه مبنی بر تغییر عبارت هشت میلیارد ریال به عبارت «برابر سقف نصاب معاملات متوسط».

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

قانون بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به لایحه بودجه در بخش جداول و تبصره‌ها با تغییراتی مواجه شده است. سقف منابع و مصارف بودجه در نتیجه اصلاح مجلس شورای اسلامی در حدود ۱۷ درصد افزایش یافت. در نتیجه تغییرات به عمل آمده در قانون نسبت به لایحه، کسری تراز عملیاتی قانون بودجه نسبت به لایحه به میزان ۴۱۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته و به عدد ۱۴۷۳ هزار میلیارد ریال رسیده است. همچنین تراز سرمایه‌ای بودجه به میزان ۹۰ هزار میلیارد ریال کاهش و مازاد تراز مالی معادل ۵۰۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است.

با نگاهی دقیق‌تر به منابع بودجه سال ۱۳۹۹ در دو بخش منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتاً منابع حاصل از صادرات نفت به دلیل استراتژی انتخاب شده برای پیش‌بینی منابع حاصل از صادرات نفت معادل ۱ میلیون بشکه در روز) و منابع حاصل از مولدسازی دارایی‌های دولت، می‌توان دریافت که در صورت تداوم شرایط فعلی، عدم تحقق بخش قابل توجهی از این منابع در سال ۱۳۹۹ محتمل خواهد بود. این کسری بودجه در مجلس شورای اسلامی نیز اصلاح نشد.

در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ همچنین تبصره‌های مرتبط با صندوق توسعه ملی، نفت، مالیات در نتیجه مصوبات مجلس دستخوش تغییراتی به ترتیب زیر شدند:

۱. کاهش مجوز برداشت از صندوق در بند «ه» تبصره «۴».
 ۲. تکلیف دولت به تحویل نفت در مقابل بدهی‌های قطعی خود و اجرای تکالیف قانون بودجه بنا به درخواست متقاضیان.
 ۳. تکلیف سازمان امور مالیاتی به دریافت مالیات از واحدهای مسکونی خالی از سکنه با همکاری شهرداری.
 ۴. تکلیف قوه قضائیه به راه‌اندازی سامانه تنظیم قرارداد الکترونیک بین وکیل و موکل.
 ۵. تکلیف سازمان امور مالیاتی به اخذ مالیات بر خانه‌ها و خودروهای سواری لوکس.
 ۶. تکلیف دستگاه‌های اجرایی به ثبت معافیت‌ها و تخفیفات مالیاتی و گمرکی قانونی به صورت جمعی - خرجی در حساب‌های مربوط به خود مطابق با حکم بند «ص» تبصره «۶».
 ۷. مجوز انتشار اوراق بدهی جدید به آموزش و پرورش و وزارت کشور.
در بخش مصارف بودجه نیز در راستای فراهم کردن شرایط لازم برای مدیریت هزینه‌ها، مجلس شورای اسلامی دولت را به شفاف‌سازی و شناسایی دقیق‌تر ذی‌نفعان پرداخت‌های خود ملزم کرد.
در بخش هزینه‌های رفاهی نیز به دلیل وجود ناهماهنگی بین دستگاه‌های مربوط، راه‌اندازی یک سامانه ملی برای ساماندهی این هزینه‌ها به تصویب مجلس رسید.
علاوه بر موارد ذکر شده، در مجلس احکامی نیز برای ساماندهی بودجه شرکت‌های دولتی به ترتیب زیر تصویب شد:
- تکلیف سازمان برنامه و بودجه به درج اطلاعات کلیه شرکت‌هایی که مجموع سهام دولت و شرکت‌های دولتی در آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) است در پیوست ذی‌ربط لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور براساس اصلاحات انجام شده در بند «ج» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۹.
 - تکلیف تمامی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به ارائه صورت‌جلسات تصویب بودجه سال ۱۳۹۹ به سازمان برنامه حداکثر تا پانزدهم خرداد، برگزاری مجامع عمومی برای تصویب صورت‌های مالی سال ۱۳۹۸ حداکثر تا سی‌ویکم شهریورماه سال ۱۳۹۹ و تأیید صورت‌جلسات مربوط حداکثر تا سی‌ام مهرماه در جزء «۳» بند «ه» تبصره «۲».
 - ممنوعیت هرگونه فعالیت خارج از اساسنامه شرکت‌های دولتی و منع مجامع عمومی شرکت‌های دولتی از هرگونه تغییر در هزینه‌های پرسنلی و کاهش هزینه‌های سرمایه‌گذاری.
همچنین در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ پرداخت حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تسهیلات به شبکه بانکی کشور برای اموری نظیر ودیعه مسکن، وام ازدواج و وام ضروری برای هریک از کارکنان و بازنشستگان ناجا، تسهیلات قرض‌الحسنه جهیزیه و ازدواج و به فرزندان کارکنان ارتش جمهوری اسلامی ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و پرداخت ودیعه مسکن به کارکنان و بازنشستگان، توانمندسازی، پرداخت تسهیلات و خرید انشعابات و توسعه تأسیسات خانگی و کارگشایی امور و متقاضیان ساخت نیروگاه خورشیدی تکلیف شد.

شماره مسلسل: ۱۷۲۵۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بودجه سال ۱۳۹۹ از لایحه تا قانون

نام دفتر: مطالعات مالیه عمومی و توسعه مدیریت (گروه بودجه)
تهیه و تدوین کنندگان: عاطفه جلالی موسوی، محمدحسین معماریان
ناظران علمی: سیدعباس پرهیزکاری، سیدعلی روحانی

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۹/۹/۱